

Risico-inventarisatie

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
Grondexploitatie	<p>Het voeren van actief grondbeleid middels grondexploitaties brengt diverse risico's met zich mee. Er zijn (aanzienlijke) investeringen gemoeid bij de productie van bouwrijpe gronden. Risico's die zich voordoen hebben effect op onder meer de aandachtsgebieden fasering, programmering, fiscaliteit, verwervingen, milieu, rente, markt, organisatie en andere. Het risicoprofiel verschilt per project en hangt af van onder meer de hoogte van de investering(en), het product (wonen, bedrijven, maatschappelijk), eventuele fysieke belemmeringen zoals bodemsanering, waterberging etc. Om tot een benodigde risicoreserve voor de grondexploitatie als geheel te komen kijken we naar risico's op zowel macroniveau als projectniveau. Voor de macrorisico's is een gevoeligheidsanalyse gedaan op alle grondexploitaties door het opstellen van een basis risico scenario en een worst case scenario. In deze scenario's doen we aannames voor het wijzigen van een aantal parameters ten opzichte van de grondexploitaties zoals opbrengstendaling (%), uitgiftevertraging (jaar), rentestijging (%) en kostenstijging (%). Het risicobedrag is het gemiddelde van het basis risicoscenario en het worst case risicoscenario, beide met een kans van 50% dat dit scenario zich voordoet.</p>	<p>Jaarlijks vindt een actualisatie van de grondexploitaties plaats. Een onderdeel hiervan is het opnieuw beoordelen van zowel de macrorisico's als de projectspecifieke risico's. Het onderkennen en inzichtelijk maken van risico's is een cyclisch proces als onderdeel van risicomangement. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de uitgangspunten voor risicomangement zoals geformuleerd in de vastgestelde nota weerstandsvermogen en risicobeheersing.</p>	€ 5.527.000	€ 6.269.303	Voor de verschillende onderdelen diverse % gebruikt	€ 4.005.364

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
(vervolg)	Het hieruit voortvloeiende risicobedrag vullen aan met projectspecifieke risico's (inventarisatie op basis van kans maal impact). Na inzet van de winst per project leidt dit tot een totaal benodigd risicobedrag als weerstandsvermogen voor de grondexploitaties.					
Stikstof problematiek	De stikstof problematiek zorgt binnen verkeers- en civiele projecten een probleem om tot uitvoering te kunnen komen. Om tot deze uitvoering te kunnen komen moet afhankelijk van het soort werk gekeken worden naar de mogelijke inzet van duurzamere materialen en/of elektrisch materieel. Dit zorgt in meer of mindere mate voor verhoging van kosten. Meerkosten kunnen oplopen naar 15 à 20% (gemiddeld dus 17,5%). Lopende projecten (het onderhanden werk) zijn het risico omdat deze niet zijn doorgerekend met deze stikstof problematiek.	In kostenramingen van nieuwe projecten hier rekening mee houden.	€ 1.830.000	€ 6.100.000	Klasse 2, 30%	€ 1.830.000
Sociaal Domein: Gespecialiseerde Jeugdhulp	Verwijzers bepalen samen met de ouders/jeugdige en de jeugdhulpaanbieder de (omvang van de) in te zetten gespecialiseerde jeugdhulp. Het gross van de zorgkosten gespecialiseerde jeugdhulp wordt lokaal door de gemeente Maashorst betaald, het overige regionaal door de Regionale InkoopOrganisatie Zorg (RIOZ). Regionaal is een beperkte solidariteit van toepassing.	We monitoren de inzet van jeugdvoorzieningen en beoordelen kritisch de uitgaven. Landelijk en regionaal zien we een trend van sterk stijgende aantallen unieke jeugdigen in de zorg maar ook een sterke stijging in de uitgaven per unieke jeugdige. We zetten in op het normaliseren (uitdagingen horen bij het leven), vroegsignalering en een sterke sociale basis. Dat doen we onder andere door preventie, waaronder de inzet van het preventieteam jeugd, de inzet van de POH-jeugd, door wijkgericht werken en het collectivieren van voorzieningen.	€ 1.586.000	€ 15.860.000	Klasse 1, 10%	€ 1.586.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
(vervolg)	Onzekerheden zijn: de ontwikkeling van het zorgverbruik door toename van het aantal unieke jeugdigen in de zorg en complexiteit van de cassus in de jeugdhulp, de lange(re) termijneffecten in de GGZ mede als gevolg van de coronacrisis en de prestatiedruk, de krapte op de arbeidsmarkt in de jeugdzorg en druk op de jeugdhulp in het algemeen. Aangezien hier sprake is van een zgn. open einde regeling bestaat het risico dat het aantal en de omvang van de aanvragen / toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt.	Ook wordt er ingezet op een betere interne informatievoorziening zodat sturing beter mogelijk wordt. Daarmee proberen we in te zetten op de beheersing van de beschikbare gespecialiseerde jeugdbudgetten. Deze budgetten worden periodiek via de P&C cyclus kritisch beoordeeld en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's rondom de gespecialiseerde jeugdhulp worden op hoofdlijnen ingeschat. We hanteren daarbij de norm van 10% van het geraamde gespecialiseerde jeugdhulpbudget.				
Sociaal Domein: Landelijke Hervormingsagenda Jeugd	De landelijke Hervormingsagenda Jeugd in is juni 2023 definitief vastgesteld en bevat een groot pakket aan afspraken om de gespecialiseerde jeugdzorg kwalitatief te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen en te houden. Beoogd wordt knelpunten structureel aan te pakken waarbij men een drieslag wil maken: a) het beter organiseren van de specialistische hulp voor de meest kwetsbare kinderen; b) expliciet keuzes maken over de reikwijdte van de jeugdhulp en c) het verder versterken van het wijkgerichte werken waar hulp en ondersteuning integraal wordt aangeboden aan kind én gezin. De landelijke Hervormingsagenda bevat een combinatie van extra middelen voor de gemeenten en een set aan besparingsmaatregelen waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel gerealiseerd moet worden.	Regionaal is er een Beleidsprogramma Jeugd opgesteld, waarin de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd onderdeel vanuit maakt. Vanuit dit beleidsprogramma wordt een Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd opgesteld. Al eerder, in 2022 is lokaal al gestart met de gemeentebrede inzet van de POH-GGZ en in 2023 is het preventieteam Jeugd in de gemeente uitgerold en is het jongerwerk in Maashorst verder versterkt. We verwachten dat in de gemeenteraad van juni 2024 het Beleidskader Sterke Sociale Basis Maashorst wordt aangeboden. Met dit nieuwe beleidskader wordt de beweging in gang gezet van gespecialiseerde (jeugd)zorg naar het voorliggende veld. Op basis van het Regionaal Uitvoeringsplan zal lokaal verder ingezet worden op een meer gestructureerde aanpak van de Hervormingsagenda Jeugd. Gelijktijdig is echter een trend waarneembaar dat de unieke aantallen jeugdigen en de complexiteit van de casussen in de jeugdzorg en daarmee de kosten van de gespecialiseerde jeugdzorg snel toeneemt.	€ 0	€ 0		€ 0

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
(vervolg)	In het landelijke coalitieakkoord kabinet-Rutte IV is daarnaast vanaf 2025 nog een extra besparing van afgerond € 500 miljoen opgenomen. In de begroting van Maashorst is deze vanaf 2025 vertaald in een structurele taakstelling van € 1,5 miljoen. Omdat deze extra besparingsopgave nog een rijksverantwoordelijkheid is, is de lokale taakstelling budgettair neutraal in de begroting van Maashorst verwerkt (stelpost Rijk). Afhankelijk van de besluitvorming van het nieuwe kabinet kan e.e.a. vanaf 2025 financiële gevolgen lokaal geven.	Dit betreft een landelijke ontwikkeling. Toekomstige besluitvorming door het Rijk over de reikwijdte van de Jeugdwet heeft mogelijk invloed op de ontwikkeling van de aantallen. Het landelijk inzetten op normalisering zal naar verwachting sterker bijdragen aan een beheersing van de stijgende uitgaven gespecialiseerde Jeugdzorg. Door de val van het kabinet is er echter nu nog veel onduidelijkheid. In afwachting van nieuwe besluitvorming van het nieuwe kabinet wordt het voorliggende risico voor nu vooralsnog alleen tekstueel gemeld.				
Sociaal Domein: Wmo 2015 [Dagbesteding, Hulp bij het Huishouden, Individuele Begeleiding en Voorzieningen]	Vergrijzing van de bevolking en ambulantisering van de zorg hebben een forse impact op de zorgvraag, deze neemt jaarlijks toe. Door de krapte op de arbeidsmarkt neemt het aanbod af en stijgen de kosten. Aangezien hier sprake is van een zgn. open einde regeling bestaat het risico dat het aantal en de omvang van de aanvragen/toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt.	We monitoren Wmo Maatwerkdienstverlening en de Voorzieningen en beoordelen periodiek kritisch de uitgaven. We zetten in op normaliseren (uitdagingen horen bij het leven) en een sterke Sociale Basis. Dat doen we onder andere door preventie, wijkgericht werken en het collectivieren van voorzieningen. We verwachten dat in de gemeenteraad van juni 2024 het Beleidskader Sterke Sociale Basis Maashorst wordt aangeboden. Met dit nieuwe beleidskader wordt de beweging naar het voorliggende veld verder in gang gezet. Daarmee zetten we in op de beheersing van de beschikbare budgetten. De Wmo-budgetten worden periodiek via de P&C cyclus kritisch bekeken en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's rondom de Wmo worden op hoofdlijnen ingeschat. We hanteren daarbij de norm van 10% van het geraamde Wmo-budget.	€ 1.510.000	€ 15.100.000	Klasse 1, 10%	€ 1.510.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
Sociaal Domein: Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen	<p>De opvang en ondersteuning van psychisch kwetsbare inwoners is op dit moment belegd bij de centrumgemeente Oss. Het landelijk beleid met betrekking tot de toekomst van deze voorzieningen richt zich op normalisatie en inclusie. Het uitgangspunt is dat kwetsbare mensen in hun eigen wijk wonen, zodat zij gemakkelijker mee kunnen doen aan de samenleving. Op deze manier zijn er minder beschermd wonen instellingen nodig. Het rijk heeft besloten dat deze voorzieningen moeten transformeren waarbij het opvangen, ondersteunen en beschermen van kwetsbare inwoners midden in de samenleving plaatsvindt in diverse woonvarianten. Van beschermd wonen naar beschermd thuis. Hiermee wordt tevens beoogd deze voorziening in de toekomst betaalbaar te houden. Om deze beweging te maken decentraliseert het rijk het beschermd wonen naar de gemeenten.</p> <p>Voor de transformatie is een Lokale Ontwikkelagenda opgesteld met een looptijd 2022-2023-2024. Conform de Ontwikkelagenda wordt uitvoering gegeven aan de volgende thema's:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Een fijne leefomgeving en sociaal netwerk; 2. Formele hulp en ondersteuning; 3. Wonen gaat voor opvang en 4. Een fijne leefomgeving voor alle inwoners. <p>Het regionaal uitgevoerde (structurele) vangnet is niet hierin opgenomen.</p>	<p>Op basis van de Regionale Ontwikkelagenda Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang heeft de raad op 22 september 2022 de Lokale Ontwikkelagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang vastgesteld (nr 36924-2022). Een gestructureerde uitvoering van de ontwikkelagenda heeft vertraging opgelopen. Dit betekent niet dat er geen zaken in gang zijn gezet. Vooruitlopend hierop zijn er in 2023 2 pilots gestart (Stepstones en Plan Herstel). In 2024 is daar een 3de pilot aan toegevoegd (Bullshift). In 2024 zal de stand van zaken op de vier thema uit de Lokale Ontwikkelagenda in beeld worden gebracht. De evaluatie van de 3 pilots wordt hierin meegenomen. Dit resulteert eind 2024 in een meerjarig lokaal uitvoeringsplan voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. In dit lokaal uitvoeringsplan zullen ook de effecten/randvoorwaarden voor de interne bedrijfsvoering worden opgenomen (incl. een financiële paragraaf). Door het ontbreken van het uitvoeringsplan wordt het voorliggende risico voor nu vooralsnog alleen tekstueel gemeld.</p>		€ 0	0	€ 0

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
(vervolg)	De voor de ontwikkelagenda beschikbaar gestelde transformatiemiddelen zijn incidenteel. Dat betekent dat daarmee geen structurele activiteiten gefinancierd kunnen worden. Het gaat voornamelijk om tijdelijke projecten welke geëvalueerd worden. Op het moment dat een pilot succesvol is en ervoor wordt gekozen dat het een vaste voorziening moet worden, dient hiervoor via een wens structurele middelen in de begroting te worden gevraagd. Een wens wordt in de begroting integraal beoordeeld en gedekt uit de algemene middelen.					
Gemeenschappelijke regelingen	De gemeente Maashorst heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze partijen voeren beleid uit voor/namens de gemeente. Naast de beleidsmatige verantwoordelijkheid hebben we als gemeente Maashorst ook een financiële verantwoordelijkheid ten aanzien van deze partijen.	We volgen instellingen en verenigingen via hun begrotingen en jaarrekeningen. Die worden jaarlijks aan ons voorgelegd en wij kunnen als deelnemer daarover meepraten c.q. reageren op voorstellen door een zienswijze af te geven. Een aantal regelingen heeft zelf vermogen voor risico's afgezonderd. Voor die regelingen nemen we geen risico op. Regionaal wordt de samenwerking gezocht voor het beheer rondom de verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen.	€ 700.000	€ 7.000.000	Klasse 1, 10%	€ 700.000
Sociaal Domein, Participatiewet (Gebundelde Uitkering Algemene Bijstand, IOAW, IOAZ, Bbz 2004 en Loonkostensubsidie)	Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie (LKS).	We monitoren periodiek de voortgang van de uitvoering van de Participatiewet en beoordeelen de uitgaven van de gebundelde uitkering (BUIG). Deze budgetten worden periodiek via de P&C cyclus kritisch bekeken en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's Pwet Inkomensdeel worden op hoofdlijnen beoordeeld. Daarbij hanteren wij een norm van 10% van 50% van het geraamde budget Pwet - gebundelde uitkering (BUIG).	€ 650.000	€ 6.500.000		€ 650.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
(vervolg)	De gebundelde uitkering (BUIG) is taakstellend in de begroting opgenomen en fluctueert mee met de ontwikkelingen van het macro budget / de beschikking gebundelde uitkering (BUIG). Op basis van de historische realisatiecijfers gebundelde uitkering is hierop een structurele taakstelling van € 750K. Aangezien hier sprake is van zgn. open einde regeling bestaat het risico dat het aantal aanvragen / toekenningen het beschikbare budget (rekening houdend met de taakstelling) in enig jaar overschrijdt.					
Niet gedekte claims, aansprakelijkheidsverzekering, risico gevolgschade a.g.v. niet nakomen van contractuele afspraken	De polisvoorwaarden van de aansprakelijkheidsverzekering sluiten een aantal zaken uit. De belangrijkste zijn claims ten gevolge van: -milieuaantasting- bijzondere projecten- toezeggingen en gewekte verwachtingen - opgeleverde grond - termijnoverschrijding - aanbestedingen - overeenkomsten - niet tijdig melden -, nadeelcompensatie, oneerlijke concurrentie, asbest, Wet Markt en Overheid, Schade aan zaken van derden in verhuurde ruimten en bewust gedogen. Hierdoor loopt de gemeente een risico. Daarnaast is er het risico dat de gemeente financieel wordt aangesproken op nakoming van de overeenkomst vanwege aansprakelijkheid of misinterpretatie van de afspraken.	Verzekeringportefeuille periodiek doorlichten. Vast contactpersoon met kennis van aansprakelijkheidsvoorwaarden. Middels onze juristen en intranet aandacht vragen voor uitsluitingen op aansprakelijkheidsverzekering. Aandacht voor preventie en het voorkomen van schade. Tevens periodieke inventarisatie van lopende claims met daarbij een inschatting van risico's en beoordeling of de verzekering actueel is.	€ 600.000	€ 10.000.000	Klasse 1, 10%	€ 1.000.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
Kwaliteitsmanagement-systeem-Rechtmaticheid (compliance) OF Juridische kwaliteitszorg (JKZ)	<p>De gemeente wilt met haar dienstverlening of besluitvorming het fijn-met-elkaar-samenleven behouden. Hiervoor gebruikt de gemeente bestuursmacht volgens het recht. Daarom handelt ze bevoegd met een algemeen-belangafweging, gelijk naar doelgroep en openbaar. In onze democratie bestaat hiertegen steeds tegenmacht: rechtsbescherming voor een benadeelde, toezicht op de regelnaleving en de (volks-) verantwoording. Dit rechtmatig handelen heeft het college vastgelegd in de 'Werkwijze Algemeen Belang' voor betrouwbare en volledige informatie bij het gemeentebestuur. Anders bestaat het risico dat een beslissing niet oplevert wat bedoeld is en wordt het geld niet rechtmatig besteed omdat het recht de handeling corrigeert. Met extra werk en kosten tot gevolg. Zo kan een belanghebbende gelijk financieel voordeel of schadevergoeding eisen. Of een toezichthouder straft het onrecht af met een boete. Met dit PDCA-risicosysteem bestaat een beeld over de (niet-)naleving van regelgeving: 'rechtmatigheid-in-control'. De basis voor het berekenen van de financiële omvang zijn de bruto lasten van de meest recent vastgestelde jaarrekening (2022) x 2,5% = EUR 215 mln * 2,5% = EUR 5,4 mln.</p>	<p>Noodzakelijk is de door het college vastgestelde "Werkwijze Algemeen Belang" aan te vullen met het 'Recht'-systeem. Dan kan het management formeel werken met het adagium 'Inhoud-Financiën-Recht in evenwicht' volgens het integraal kwaliteits- en risicomanagementsysteem uit de Organisatieregeling Maashorst. Hierdoor zijn betrokken functionarissen verplicht tot integrale samenwerking voor de juiste oplossingen bij de maatschappelijke kwesties. Zo'n oplossing is dan inhoudelijk acceptabel, binnen de minst beschikbare financiën en voldoet aan het recht: wettelijke en participatieve eisen. Dit systeem bestaat uit een Ontwikkelcirkel van Plan, Do, Check, Act. Voor wat betreft 'Recht' zijn de beheersmaatregelen voor, veelal impliciet, gebruik uitgewerkt in Rad-van-de-Wet-onderdelen: Klantvraag, Bevoegdheid, Wettelijk kader, Klantinvloed, Openbaar, Privacy, Tijdig en Beslissing. Volgt hieruit risico-informatie over rechtmatigheid dan komt het complete verhaal -soms met een alternatief- voor risicoafweging bij management en/of bestuur.</p>	€ 540.000	€ 5.400.000	Klasse 1, 10%.	€ 540.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
Bedrijfsvoeringsrisico	<p>Het runnen van een gemeente, bedrijf in de publieke sector met meerdere bestuursorganen, brengt risico's met zich mee. Het risico bestaat dat het gemeentebestuur beslissingen neemt waarvan de financiële en juridische consequenties onvoldoende in beeld zijn (gebracht). Ongeacht of dit risico bestaat, kan iedere belanghebbende zijn recht beschermen door een gerechtelijke procedure te starten tegen een voor hem nadelige beslissing of andere handeling van het gemeentebestuur. Ook de vele toezichthouders kunnen dat tegen zo'n handeling doen vanuit hun taak tot naleving van regelgeving. Uit het voorgaande volgen dan extra kosten voor extra werk, verplichte procesvertegenwoordiging, schadevergoeding en/of boetes.</p> <p>Daarnaast zorgt de oorlog in Oekraïne voor een hogere inflatie op met name de olieprijzen. Dit heeft gemeentebreed zijn effect (vooral in de dienst ruimtelijk domein bijv. bij wegenonderhoud).</p> <p>De basis voor het berekenen van de financiële omvang zijn de lasten van de overhead (zie overzicht baten en lasten per programma) uit de meest recent vastgestelde jaarrekening (2022). EUR 21,2 mln * 25%= EUR 5,3 mln</p>	<p>Organisatieregeling Maashorst, Mandaatregeling Maashorst, Werkwijze Algemeen Belang (basis kwaliteitssysteem), Budgetregeling, planning & control cyclus, interne controle op de processen om de interne beheersing zo optimaal mogelijk te krijgen. Daarnaast goede contractafspraken met leveranciers voor het maken van goede prijsafspraken.</p>	€ 530.000	€ 5.300.000	Klasse 1, 10%	€ 530.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
Sociaal Domein, Participatiewet (Wsw, Beschut Werk en Arbeidsparticipatie)	De van het Rijk ontvangen middelen voor de uitvoering van de Pwet en dan meer specifiek voor de uitvoering van de Wsw, het Beschut Werken en Arbeidsparticipatie (w.o. reïntegratie) worden taakstellend in de begroting van de gemeente Maashorst opgenomen en fluctuëren mee aan de ontwikkeling van het macro-budget. De middelen worden ingezet voor het doel waarvoor deze zijn verkregen. Op basis van de historische realisatie-cijfers is hierop per 2023 een structurele taakstelling van € 100K in de begroting opgenomen.	Het Partnership Gemeenten-IBN speelt in op de ontwikkelingen van de doelgroep, in relatie tot de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de ontwikkelingen van de Pwet (o.a. door de afname van het aantal kandidaten in de Wsw en o.a. door de toename van het aantal kandidaten Beschut Werken en Begeleiding Regulier). Door het Partnership wordt de instroom van aantal personen in de Pwet naar het Partnership Gemeenten-IBN geïntensiveerd. We monitoren daarbij periodiek de uitvoering van de Participatiewet (arbeid). De Pwet-budgetten worden periodiek via de P&C cyclus kritisch bekeken en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's Pwet Arbeid worden op hoofdlijnen ingeschat. We hanteren daarbij een norm van 10% van 50% van het geraamde budget (Pwet Wsw en Beschut Werk).	€ 520.000	€ 5.200.000	Klasse 1, 10%	€ 520.000
Natuurramp	Schade door natuurgeweld/extreem weer en aantasting door of bestrijding van onze beplanting tegen overlast of schade ontstaan door insecten.	Bij natuurrampen en/of extreem weer kunnen in de openbare ruimte grote schades ontstaan door wateroverlast, storm en droogte die niet door verzekering worden gedekt. Waar we de laatste jaren steeds meer mee te maken krijgen is aantasting door of bestrijding van onze beplanting tegen overlast of schade ontstaan door insecten. Denk hierbij aan de eikenprocessierups maar zeker ook de Dennenscheerder die er voor zorgt dat veel opstanden met naaldhout sneuvelen.	€ 450.000	€ 4.500.000	Klasse 1, 10%	€ 450.000
IT	Mogelijke kosten voor her-aanbesteden IT-applicaties als gevolg van aflopende raamovereenkomst.	Onderzoeken naar juridische mogelijkheden om de applicaties contractueel rechtmatig te continueren.	€ 450.000	€ 900.000	Klasse 3, 50%	€ 450.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
Overspannen arbeidsmarkt	<p>Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt op steeds meer werkterreinen (een overspannen arbeidsmarkt) kan de gemeente geconfronteerd worden met extra kosten. Deze kosten kunnen op verschillende manieren ontstaan, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het niet kunnen invullen van vacatures of op latere datum invullen daarvan: ontstaan achterstanden in de dienstverlening. - Extra kosten externe inhuur voor het uitvoeren van werkzaamheden/ wegwerken van achterstanden door het niet kunnen invullen van vacatures. - Extra kosten voor werving & selectie a.g.v. vaker moeten adverteren, inhuren van recruiters of bureaus voor het kunnen aantrekken van personeel. - Meer en snellere wisseling in het personeelsbestand. - Risico op hoger ziekteverzuim a.g.v. overbelasting. - Investeren in talenten en opleidingen eigen personeel voor het kunnen invullen van functies. 	<p>De volgende beheersmaatregelen worden getroffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Extra inzet op werving & selectie en onboarding van nieuwe medewerkers. - Prioritering van werkzaamheden ter voorkoming ziekteverzuim a.g.v. overbelasting. - Tijdelijke uitbreiding uren. - Inhuur van tijdelijke krachten. <p>Naast het werven van nieuw personeel, inzet op behoud van personeel door het bevorderen van vitaliteit (fysiek en mentaal) en maatregelen in het kader van duurzame inzetbaarheid (benutten talent en potentieel, deeltijdwerk, doorstroom, verlofsparen en demotie).</p>	€ 410.000	€ 4.100.000	Klasse 1, 10%	€ 410.000
Wachtgeld wethouders	<p>Wethouders hebben na beëindiging van het wethouderschap recht op wachtgeld. Risico doet zich vooral voor op moment van eventuele collegecrisis en bij het einde van een raadsperiode.</p>	<p>Voor wachtgeld is inmiddels een voorziening gevormd voor de maximale verplichting die jaarlijks geactualiseerd wordt. Een andere beheersmaatregel is actieve stimulering herintreding van oud wethouders, teneinde de wachtgelduitkering vroegtijdig te reduceren.</p>	€ 330.000	€ 1.100.000	Klasse 2, 30%	€ 330.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
Gewaarborgde geldleningen	<p>Onze gemeente heeft zich in het verleden garant gesteld voor een aantal geldleningen. De meeste garantstellingen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Bij problemen wordt dit fonds als eerste aangesproken. Onze gemeentelijke verantwoordelijkheid betreft de zogenaamde achtervang. Hierbij is het risico aanzienlijk gereduceerd. Op dit moment bedraagt het saldo van de gegarandeerde leningen ca. € 252 miljoen. Hiervan is het overgrote deel overgegaan naar het waarborgfonds. De overige verstrekte geldleningen bedragen EUR 1,2 mln.</p> <p>Het risicobedrag wordt hierdoor 1,2 miljoen (verstrekte leningen) + 1,0 miljoen voor gewaarborgde geldleningen (risico zeer minimaal i.v.m. achtervang WSW).</p>	<p>We volgen instellingen en verenigingen via hun begrotingen en jaarrekeningen. Bij lokale verenigingen wordt eventueel in gesprek gegaan als er betalingsproblemen blijken uit hun jaarstukken.</p>	€ 310.000	€ 2.200.000	Klasse 1, 10%	€ 220.000
IT	<p>Beveiligingsrisico's, uitval door stroomstoringen en hardwarerisico's.</p>	<p>Beveiligingsrisico's: [1] Gebruik firewalls, Intrusion Prevention System, aansluiting GemNet, Antivirusvoorziening, toegangsbeveiliging, passwordgebruik, e-mail/ internetprotocol. [2] Alertheid bij management, [3] kwetsbare situatie personeel, informatie-beveiligingsvoorschriften, formulier autorisatie; gebruik geheimhoudingsverklaringen, privacy-voorschriften; procedure vernietiging gegevensdragers; gebruik audit-procedures. Voldoen aan wetgeving inzake BIG/BIO-beveiliging mbv ENSIA; hiervoor moet een verklaring aan de jaarrekening toegevoegd worden. Doorlopend project waarbij voldoende commitment van het gehele personeel benodigd is.</p>	€ 300.000	€ 3.000.000	Klasse 1, 10%	€ 300.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
(vervolg)		<p>[4] Procedure begeleiding bezoek, alarmeringssysteem; toegangsbeveiliging. Er is een beveiligingsplan in werking. Beveiligd emailen ingevoerd.</p> <p>[5] Beveiligingsbeleid, IT-deskundigen, beveiligingsworkshops, toezicht op contractpartijen, functionaris voor gegevensbescherming, regionale samenwerking ICT/FG/CISO, Beveiligingsrisico onderzoeken, organisatiebrede beveiligingsmaatregelen, project E-learning AVG en informatiebeveiliging. Als gevolg van de wet Meldplicht datalekken is er een meldingsprocedure informatiebeveiliging incidenten. Deze moeten worden gemeld bij de functionaris informatie beveiliging.</p> <p>Stroomstoringen: UPS in computerruimte en noodstroom-aggregaten, inclusief onderhoudscontracten en periodieke testen.</p> <p>Hardware: Support- en Onderhoudscontracten, wijzigingsbeheer; backup- / restorevoorzieningen en procedures, uitwijkcontract/jaarlijkse tests.</p>				
Voorziening voor wethouderspensioenen	De berekening van de voorziening wethouders-pensioenen is o.a. afhankelijk van de rente waarmee gerekend wordt. Als de rente daalt, moet er bijgestort worden om het benodigde bedrag te bereiken.	Het bedrag dat jaarlijks wordt bijgestort proberen zo nauwkeurig mogelijk te bepalen zodat er incidenteel zo weinig mogelijk onverwacht bijgestort moet worden. Afgelopen jaren zijn er flinke dotaties aan deze voorziening noodzakelijk gebleken.	€ 210.000	€ 700.000	Klasse 2, 30%	€ 210.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
Parkeerexploitatie	De kosten door de digitalisering van voorzieningen worden hoger. Mogelijk risico is dat de totale kosten niet opgevangen kunnen worden binnen de totale parkeeropbrengsten. Daarnaast vindt er een verschuiving plaats van bezoekers naar de avonduren als er geen betaald parkeren is. Anderzijds heeft ziekenhuis Bernhoven het aantal bezoekers per patient gemaximaliseerd op 2 per dag. Hierdoor staan de parkeeropbrengsten onder druk.	Uniform intern parkeerbeheer. Overeenstemming bereiken met ziekenhuis over kostendekkende tarieven. Regelmatige bijstelling van de exploitatie-opzetten op basis van recente ontwikkelingen. Monitoring van de bezettingsgraden.	€ 150.000	€ 1.500.000	Klasse 1, 10%	€ 150.000
CO2-heffing	Er bestaat een kans dat in 2023 en verder dat er landelijk een CO2-heffing komt op het verbranden van afval. Precieze invulling is landelijk nog onderwerp van discussie.	Wij volgen de landelijk CO2-heffing ontwikkelingen voor huishoudelijk afval.	€ 140.000	€ 200.000	Klasse 4, 70%	€ 140.000
Rente/treasury	In onze financieringsrente houden wij rekening met een rentepercentage van 3,5% (meerjarig) voor nieuw aan te trekken leningen. Dit percentage is gebaseerd op het bij de begroting 2024 geldende percentage voor langlopende leningen (Bron BNG). Op basis van onze geplande investeringen moeten wij de komende jaren wellicht aanvullende leningen afsluiten. Indien de rente gaat stijgen, betekent dit dat mogelijk niet voor 3,5% geleend kan worden. Er is een financieringstekort van EUR 20 mln. Op basis daarvan zou het risico EUR 120.000 bedragen (20.000.000 x afwijking van 2% rente x 30%).	Wij volgen de renteontwikkelingen en passen het rentepercentage aan als we verwachten dat de rente gaat stijgen. Het is op dit moment echter lastig om te bepalen hoe de externe financieringsrente zich gaat ontwikkelen.	€ 120.000	€ 400.000	Klasse 2, 30%	€ 120.000

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
Sociaal Domein: Armoedebeleid (Bijzondere Bijstand en Minimaregelingen).	Inwoners van de gemeente Maashorst kunnen, indien zij aan de geldende voorwaarden voldoen, een beroep doen op de bijzondere bijstand en de overige minimaregelingen (w.o. het activiteitenfonds, het kindpakket, de voedselbank en de kwijtschelding gemeentelijke belastingen). Aangezien hier sprake is van zgn. open einde regelingen bestaat het risico dat het aantal aanvragen c.q. (de hoogte van) de toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt.	Eind 2023 is door de gemeenteraad het nieuwe Armoedebeleid 2024-2027 vastgesteld. Periodiek monitoren we de uitvoering van dit nieuwe beleid (Bijzondere Bijstand en van de Minimaregelingen). De budgetten Bijzondere Bijstand en Minimaregelingen worden via de P&C cyclus kritisch beoordeeld en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's voor de Bijzondere Bijstand en de Minimaregelingen worden op hoofdlijnen ingeschat. We hanteren daarbij een norm van 10 % van 50% van het geraamde budget (Bijzondere Bijstand en Minimaregelingen).	€ 120.000	€ 1.200.000	Klasse 1, 10%	€ 120.000
Planschade	Het wijzigen van bestemmingsplannen of het verlenen van een omgevingsvergunning (uitgebreide procedure) brengt het risico met zich dat de gemeente een planschadevergoeding uit moet keren aan belanghebbenden die als gevolg van dat besluit schade lijden. Naast de verschuldigde planschadevergoeding draagt de gemeente ook de kosten voor het inschakelen van een deskundig adviesbureau.	Het risico voor planschade en advieskosten voor externe adviseurs wordt in het geval van particuliere ontwikkelingen al bij de initiatiefnemer neergelegd. Hiermee komt planschade die het gevolg is van een particulier plan niet voor rekening van de gemeente. Voor het overige zullen we het risico op planschade moeten accepteren.	€ 14.000	€ 20.000	Klasse 4, 70%	€ 14.000
Harmonisatie	Met de komst van de gemeente Maashorst per 1 januari 2022 is het van belang dat het beleid en regelgeving van de voormalig gemeente Landerd en voormalig gemeente Uden geharmoniseerd wordt. Volgens de wet hebben we hier tot 1 januari 2024 de tijd voor.	Het uitgangspunt voor de harmonisatie is dat het budgetneutraal plaatsvindt. Er is een Lange termijn agenda voor het te harmoniseren beleid. Deze is erop gericht dat alle regelingen/beleid voor 1 januari 2024 geharmoniseerd is.	€ 0		nvt	€ 0

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Financieel effect begroting 2024	Risico bedrag jaarrekening 2023	Risicoklasse/percentage	Financieel effect jaarrekening 2023
Prijsstijgingen t.g.v. nieuwe aanbestedingen	In 2024 dienen diverse onderhoudscontracten te worden aanbesteed. Door hogere prijsindexen, marktontwikkelingen is het resultaat van deze aanbestedingen mogelijk hoger.	In het aanbestedingstraject worden ook de financiële aspecten meegewogen. Met behulp van een inkoopstrategie worden de uitgangspunten bepaald die passen binnen de wensen en voorwaarden van onze gemeente.		€ 1.100.000	Klasse 3, 50%	€ 550.000
Lagere legesopbrengsten t.g.v. omgevingswet	Per 1 januari 2024 is de nieuwe omgevingswet in werking getreden. In de omgevingswet is een splitsing aangebracht tussen de technische en planologische toets. De technische toets gaat in een groot aantal gevallen richting marktpartijen (Wet kwaliteitsborging). Echter deze WKB is voor een groot gedeelte uitgesteld tot 1 januari 2025 en dat maakt het effect van de omgevingswet op de leges en het risico ten aanzien van de begrote inkomsten moeilijk te voorspellen.	De ontwikkelingen van de leges en de impact van wetswijzigingen worden gemonitord en eventuele (structurele) afwijkingen zullen worden gemeld in de afwijkingenrapportages.		€ 250.000	Klasse 2, 30%	€ 75.000
Totaal			€ 16.997.000	€ 102.549.303		€ 16.410.364

